

Montserrat és ple de boira:
Riquilda és un raig de sol.

III

Després del pecat tan gran
20 ell resta bocaterrosa.
Riquilda és timbes avall,
Montserrat és net de boira.
Fra Garí veu els abims
i les cames li tremolen.
25 Si prova de redreçà's
cau de mans una altra volta.
Joan Garí ja no és un sant,
Joan Garí ja no és un home,
que és una fera dels camps
30 que per Montserrat pastora.

IV

Al cap d'anys de terrejar
sent una veu d'innocència:
«Aixeca't, Joan Garí,
la teva sort és complerta:
35 ja pots alçar els ulls al cel,
que ja els tens prou plens de terra».

Joan Garí s'alça de mans
com un ós quan se redreça.

EL COMTE ARNAU

I

Els timbals de l'orgia ofenen l'aire
de l'hora matinal, que encara guarda
les quietuds de l'aire de la nit.

I surt dalt de cavall el comte Arnau,
5 que porta la capa blanca
i va a veure a l'abadessa
del convent de Sant Joan.

Els pastors, per les muntanyes,
tots de lluny guaiten com passa;
10 els pagesos tots tremolen...
«És el comte Arnau!»

II

Adalaïsa, l'abadessa,
l'espera mig desmaiada.
15 Ell travessa la capella
amb la barba escabellada
de l'orgia de la nit.

Passa, i la deixa tota profanada...
I entra rialler en la cambra d'Adalaisa.

20 Adalaisa mig riu i està contenta;
té la cara carnosa i molt afable,
i un xic de sotabarba arrodonida,
i un clot a cada galta.

III

—Treu-te la capa —li demana ella.—
Treu-te la capa, que et veuré més gran.
25 —Treu-te tu el manto, que et veuré més bella.
—No, que só l'abadessa de Sant Joan.—

Canta una alosa de la part de fora,
per la finestra entra el sol brillant,
el cel és blau i resplendent a l'hora:
30 el comte i l'abadessa es van mirant.

—Treu-te tu el manto, que et veuré més bella:
sense toca et voldria i sense vel.
—De genolls jo et voldria en la capella:
tan gloriós, faries goig al cel.

35 —Pro a mi el cel no em fa goig més que si el miro
des de la terra sobre meu obert:
me plau trobar-lo, quan els ulls hi giro,
buit i silenció com un desert.

El cel és el repòs de la mirada,
40 i és el repòs del braç i el pensament;

per'xò, ajagut a terra, el cel m'agrada
i m'adormo mirant-lo fixament.

—Altre cel és per mi la tenebrosa
capella on un altar brilla tot sol:
45 el cos humiliat sobre una llosa,
l'ànima deslliurada aixeca el vol.

I de la terra i d'aquest món s'oblida,
sospirant per la mort que ha de venir.
—En tos llavis gruixuts, de mort al dir,
50 com hi oneja suaument la vida!

—Mes són fang. Quan per sempre s'hauran closos,
vindran els cucs i se'n faran pastura.
Vull amagrir els meus llavis i el meu cos
per fer-me tornar l'ànima més pura.—

55 Canta una alosa de la part de fora,
per la finestra entra el sol brillant,
el cel és blau i resplendent a l'hora:
el comte i l'abadessa es van mirant.

—Adalaisa, tu que ets tan vividora
60 i que els ulls els tens plens de voluntat,
i aquesta àvida boca prenedora,
i en els teus aires tanta majestat;

¿com és que ara malparles de la vida,
per la que estàs tan fortament armada?

65 No t'escau la mirada esmortuïda
sota l'arc de la cella ben poblada.

Escaurà bé a tes pàl·lides germanes,
tristos cossos per sempre immaternalis:
per elles són les fantasies vanes
70 de vagues resplendors celestials.

Però tu, performada criatura,
delícia de la terra, torna al món!
Romp el cordó que injuria ta cintura!
Arrenca't, Adalaisa, els vels del front!—

75 I avança Arnau hermosament; pro es gira
airosa ella an el Sant Cristo nu,
i signant-lo an el comte, li diu: —Mira:
aquest encara és més hermós que tu!—

80 Canta una alosa de la part de fora,
per la finestra entra el sol brillant,
el cel és blau i resplendenta l'hora:
el comte i l'abadessa es van mirant.

IV

Totes les veus de la terra
criden contra el comte Arnau
85 perquè, volent a Adalaisa,
sens ella se n'ha tornat.

—Fill de la terra,—fill de la terra,
comte l'Arnau:

48

per una imatge
90 t'has deturat,
per un cadavre,

tu que en fas tants!»

—Com el Sant Cristo—no n'he fet cap.

—Què té el Sant Cristo? Què té el Sant Cristo,

95 comte l'Arnau?

És fusta morta:—no pot brotar.

—Ai, sí, que brota!—Ai, sí, que brota!

Valga'm Déu val!

Quina mirada—ella li ha dat!

100 —Quina mirada,—quina mirada,

comte l'Arnau,

quina mirada—deu haver estat!—.

Ell vol esclafir la rialla,

105 fa un gran crit i arrenca el plor.

Al rugit del plor que arrenca

clamorós el comte Arnau,

totes les veus de la terra

se dispersen udolant.

V

Nit!... Tota l'hermosura d'Adalaisa

110 jéu adormida als peus del Cristo nu.

Arnau segueix pacient un carní negre

per dins de les muntanyes silencioses.

Per damunt de la volta hi passa un riu

una estona... Després se perd i calla...

115 L'Arnau de sota terra surt al porxo.

49

VI

Va cercant Adalaisa entre les celdes
i la veu que adormia sa hermosura
tota ajaguda als peus del Cristo nu,
sense vels, sense toca, sense manto,
120 sens gesto ni defensa... Allí, adormida.

Té una gran cabellera molt frondosa.

«Quins cabells més sedosos, Adalaisa!»
pensa Arnau. Però calla i se la mira.

Ella dorm, ella dorm, i a poc a poc
125 se li amoreseix tota la cara
com reflectant el pas serè d'un somni,
fins que mig riu molt dolçament. Li vola
una estona el somriís entorn dels llavis.

«Quins llavis amorosos, Adalaisa!»
130 pensa Arnau. Però calla i se la mira.

Un gran sospir travessa el dormir d'ella
com onada del mar, i s'aquieten.

«Quin pit sospirador tens, Adalaisa!»
pensa Arnau. Però calla i se la mira.

135 Mes, quan ella obre els ulls, ell desencanta's,
la pren amb un braçat i se l'emporta.

Quant surten a camp ras se fa de dia.

Totes les veus de la terra
aclamen el comte Arnau
140 perquè de la fosca prova
ha sortit tan triomfant:

—Fill de la terra,—fill de la terra,
comte l'Arnau,
ara demana,—ara demana:
145 què no podràs?

—Viure, viure, viure sempre:
no voldria morir mai;
ser com roure que s'arrela
i obre la copa en l'espai.

150 —Els roures viuen i viuen,
pro també compten els anys.

—Doncs, vull ser la roca immòbil
entre sols i temporals.

—La roca viu sense viure,
155 que res la penetra mai.

—Doncs, la mar somovedora
que a tot s'obre i dona pas.

—La mar s'està tota sola,
i tu vas acompanyat.

160 —Doncs, ser l'aire quan l'inflama
la llum del sol immortal.

—Pro l'aire ni el sol no estimen
ni senten l'eternitat.

165 —Doncs: ser home sobrehome,
ser la terra palpitant.

—Seràs roure, seràs penya,
seràs mar esvalotat,
seràs aire que s'inflama,
seràs aspre rutilant,

170 seràs home sobrehome,
perquè en tens la voluntat.
Correràs per monts i planes,
per la terra, que és tan gran,
muntat en cavall de flames
que no se't cansarà mai.

175 El teu pas farà basarda
com el pas del temporal.
Totes les veus de la terra
cridran al teu voltant.

180 Te diran ànima en pena
com si fossis condemnat.—

VII

«Tota la nit l'he cridada
i encara no ha obert els ulls.
No els obris ara, Adalaisa,